

Argument inför löneförhandlingen

Legitimationens betydelse

Psykologlegitimationen innebär att samhället garanterar att de psykologer som har legitimation har utbildning och kompetens som gör dem skickade att utöva psykologyrket. Samhället ges via Socialstyrelsen möjlighet till tillsyn över yrkets utövande och möjlighet att vid behov återta auktorisationen. På detta sätt ges allmänheten garanti om en viss fastställd kompetensnivå hos den legitimerade psykologen.

I verksamhet på hälso- och sjukvårdens område får ingen utge sig för att vara psykolog utan att vara legitimerad. Detta innebär att psykologtiteln är straffrättsligt skyddad. Den som fullgör PTP - praktisk tjänstgöring för psykologlegitimation - har rätt att även fortsättningsvis kalla sig psykolog i sin yrkesutövning. Legitimerade psykologer inom hälso- och sjukvården omfattas av Socialstyrelsens och HSANs tillsyn.

Även för verksamhet utanför den egentliga hälso- och sjukvårdens organisation, exempelvis inom skolor och företag gäller tillsynen vid yrkesutövning som har samband med undersökning, vård eller behandling av patienter eller klinisk forskning på människor. De legitimerade psykologerna betraktas härvid som hälso- och sjukvårdspersonal och omfattas av Lag om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Lagen innefattar åliggandelagen, behörighetslagen, kvacksalverilagen, disciplinåtgärdslagen samt tillsynslagen.

Särskilda etiska principer utformade för psykologer finns med avsikt att bland annat tjäna som stöd för psykologerna i yrkesetiska frågor samt att skydda klienter mot åtgärder som inte är ändamålsenliga eller skadliga. Psykologen ansvarar för kvaliteten och konsekvenserna av sitt yrkesarbete och erbjuder de tjänster och metoder som han eller hon är kvalificerad för genom utbildning och erfarenhet.

Psykologen kan inte ensidigt av arbetsgivaren åläggas att använda en viss metod eller teknik.

Specialistfrågan

Specialistbehörighet finns inom fem områden. Specialisterna har dessutom även en oftast mycket lång erfarenhet som psykolog.

Man kan säga att en legitimerad psykolog är specialist i förhållande till andra yrkesgrupper och att en psykolog med specialistbehörighet är specialist i förhållande till andra psykologer.

Att det inom psykologkåren finns specialister bidrar till profilering och tydliggörande av psykologins komplexitet och psykologers breda erfarenhets-, kunskaps- och verksamhetsfält. Det bidrar även till att psykologers samlade kunskap systematiseras, dokumenteras, överförs och vidareutvecklas på ett strukturerat sätt.

Specialisterna kommer att kunna fungera som mentorer för yngre mindre erfarna kolleger. De befattningar som dessa tillträder ställer höga krav på dem. En systematisk kunskapsöverföring ger de yngre en rejäl plattform att stå på. Dessa ska ju i sin tur bidra med kunskapsstillväxt inom psykologin och fortsätta att vidareutveckla såväl metoder som teorier liksom verksamhetsfält.

Psykologer med specialistbehörighet alt särskilt inrättade specialisttjänster i verksamheten kan vara en statushöjande komponent för arbetsgivaren.

För närvarande är ca 1800 specialistbehörigheter utfärdade.

Värderingen av psykologen som expert

Psykologen medverkar idag i många olika roller och funktioner. Psykologen är expert på den psykologiska kunskapen oavsett var den finns. Några exempel där psykologen speciellt anlitas utifrån sin expertfunktion:

- Psykolog som handledare.Handledning används i olika betydelser - som arbetsledning och som utvecklingsinstrument. Handledning i den sistnämnda betydelsen kräver i allmänhet lång erfarenhet och kunskap av handledaren. Den handleddes personliga yrkesmässiga utveckling står här i centrum och syftar till utveckling av den handledde i sin arbetsutövning. Handledningen syftar till att öka och fördjupa den handleddes förståelse för mänskliga reaktioner. Förståelsen måste vara både intellektuell och känslomässig, teoretisk och praktisk. Via relationen till handledaren har den handledde möjlighet att forska i och utveckla sitt eget personliga sätt att fungera i arbetet, att bli mer medveten om sina egna resurser och svårigheter, att kunna tillägna sig en kritisk och konstruktiv hållning till sitt eget arbete och att realistiskt kunna värdera sin egen kompetens.
- Psykolog som sakkunnig i samband med rättsliga förhandlingar där psykologen:
 1. kan ge rätten råd av olika slag. T ex ge förslag på litteratur av relevans för ett visst mål. Eller förmedla forskningsinformation i speciella frågor. Psykologen kan vidare ombes att mer generellt belysa olika frågor med psykologisk kunskap från de kognitiva och psykodynamiska områdena,
 2. kan som sakkunnig utreda en viss fråga i ett speciellt mål angående vittne, misstänkt eller offer. Psykologer kan anlitas i alla slags brottmål för personer i alla åldrar även om det ofta handlar om prövningar om ett barn varit utsatt för sexuellt övergrepp. Kunskapen om hur barn fungerar i olika åldrar samt barnpsykologens olika metoder att kommunicera med barn efterfrågas.